

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84587,Pomianowski-Karol-Michal.html>
2022-10-05, 13:53

Pomianowski Karol Michał

POMIANOWSKI Karol Michał (29 IX 1874, Lwów – 2 VII 1948, Rabka), hydrotechnik. Syn Aleksandra, adwokata, i Karoliny z domu Schumann.

Ukończył we Lwowie II Gimnazjum Klasyczne (1894) oraz wydział inżynierii lądowej i wodnej Szkoły Politechnicznej (1898), w 1900 uzyskując dyplom inżyniera. Przed dyplomem pracował przy trasowaniu linii kolejowych Delatyn–Kołomyja–Stefanówka i Chabówka–Zakopane. Od 1901 pracował w Katedrze Budownictwa Wodnego Szkoły Politechnicznej, od 1908 jako docent. W 1913 uzyskał doktorat na podstawie rozprawy *Beitrag zur Berechnung der Höchstwassermenge aus Städtegebieten* („Zeitschrift für Gewässerkunde” 1911) i został profesorem nadzwyczajnym oraz kierownikiem tej Katedry (profesorem zwyczajnym w 1919). Zajmował się też praktyką inżynierską, m.in. projektował kanalizację we Lwowie (1910–11), publikował prace z zakresu budownictwa wodnego i żelbetnictwa (np. o słupach uzwojonych systemu Considère’a), głównie w „Czasopiśmie Technicznym”. Najważniejszą wszakże pracą tego okresu było sporządzanie przez P. na zlecenie Wydziału Krajowego katastru sił wodnych rzek górskich Galicji. Prowadzone przezeń z pomocą T. Baeckera badania Dunajca, Stryja, Oporu, Soły i Skawy wykazały uderzającą różnicę między wysokimi a niskimi stanami wody tych rzek, co wobec nieprzepuszczalnego podłoża sprzyjało katastrofalnym powodziom. Znajomość tych spraw skłoniła P. do śmiałych koncepcji budowy zapór na fliszu karpackim w celu utworzenia zbiorników retencyjnych (a z czasem i elektrowni wodnych) w Porąbce na Sole, w Rożnowie i Czorsztynie na Dunajcu, w Solinie i Myczkowcach na Sanie. Władze Galicji wyrażały zgodę jedynie na budowę zapory w Porąbce. Kiedy podczas I wojny światowej zaczęło brakować węgla, powróciła sprawa Rożnowa i P. zaproponował, by uzyskaną tam energią zasilić Nowy Sącz i Tarnów. Opracował projekty

zapór, zbiorników przeciwpowodziowych i elektrowni w Porąbce na Sole, w Czorsztynie na Dunajcu oraz w Solinie i Myczkowcach na Sanie. Uczestniczył też w projektowaniu ich w Tyszownicy na Oporze, w Uniżu na Dniestrze, w Rożnowie na Dunajcu. Inwestycje te realizowano od 20-lecia międzywojennego. P. zamyślał też skanalizowanie Wisły i wykorzystanie jej energii wodnej (m.in. przewidywał jej spiętrzenie pod Włocławkiem) oraz użegłownienie. W poł. lat 30. opracował projekt jazu na Wiśle w Warszawie (wraz z H. Herbichem i Z. Żmigrodzkiem).

W 1919 P. objechał z G. Narutowiczem Podkarpacie, w wyniku czego w 1921 wznowiono budowę zapory w Porąbce. W latach 20. P. zaprojektował m.in. zbiornik wodociągowy na Prądniku pod Krakowem, jaz w Koronowie na Brdzie, liczne wodociągi i gospodarstwa rybne.

Zajmował się problematyką obliczania naprężeń w ciężkich zaporach betonowych (1931), próbował wyjaśnić niezgodności pomiarów doświadczalnych z wynikami obliczeń teoretycznych opartych na teorii sprężystości (uznano, że spowodowane były zakłóceniami podczas betonowania, a także naprężeniami waporowymi i termicznymi). W 1934 zaprojektował w rzeźni portowej w Gdyni pierwszą w Europie oczyszczalnię ścieków z wielokrotnym zraszaniem złoża biologicznych.

Podczas okupacji P. wykładał w Państwowej Wyższej Szkole Technicznej w Warszawie. W 1943 opublikował skrypt z dziedziny fundamentowania, w którym po raz pierwszy w Polsce opisał sposób drążenia podziemnych kanałów metodą płaszcza i tarczy oraz podał informacje o najnowszych zdobyczach mechaniki gruntów. Podczas powstania warszawskiego (1944) utracił dorobek całego życia oraz najbliższych współpracowników, z K. Wóycickim na czele.

W X 1945 objął Katedrę Hydrauliki i Hydrologii, Budowy Zapór i Zakładów o Sile Wodnej na Politechnice Gdańskiej, był tam też dziekanem wydziału inżynierii lądowej i wodnej. W tym czasie, obok skryptów z hydrologii i fundamentowania, opublikował m.in. artykuły: *Gospodarka wodna na terenie zagłębia przemysłowego na Śląsku* („Gospodarka Wodna”

1947), *Dolna Wisła jako droga wodna i źródło energii*
(„Technika Morza i Wybrzeża” 1947).

P. był od 1923 członkiem korespondentem (od 1935
czynnym) ANT w Warszawie, członkiem TNW (1936).

Został odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu
Odrodzenia Polski. Jego imieniem nazwano największy obiekt
hydrotechniczny w Polsce: zaporę i zbiornik z elektrownią
wodną w Solinie na Sanie (1984) i główne audytorium
Politechniki Gdańskiej (1958).

PSB (K. Kubik); SBTP (M. Czapski, Z. Mikulski); SPPT (B.
Chwaściński); Śródka. „Gospodarka Wodna” 2000, nr 2.

Boeław Orłowski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)